บทที่ 2

วรรณกรรมปริทัศน์

ในบทนี้ จะแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อตามกลุ่มของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถูกนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ โดยหัวข้อแรกจะเป็นวรรณกรรมเกี่ยวกับแบบจำลองของมรดก (Bequest motives) และหัวข้อที่สองจะเป็นวรรณกรรมเกี่ยวกับระบบภาษีที่เหมาะสม (Optimal taxation)

วรรณกรรมเกี่ยวกับแบบจำลองของมรดก

โดยทั่วไปแล้วในการสร้างแบบจำลองการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth model) หรือแบบจำลองดุลยภาพทั่วไป (General equilibrium) จะสมมุติให้ตัวแทนของประชากร (Representative agents) จะทำการเลือกการบริโภคของตนเองเพื่อให้ได้อรรถประโยชน์สูงที่สุด (Maximizing own utility) เทียบกับข้อจำกัดของรายได้ (Budget constraint) ซึ่งแบบจำลองแบบนี้สามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า “แบบจำลองแบบเห็นแก่ตัว (Problem of selfish agent)” และเมื่อมีการปรับให้มีการคิดถึงอรรถประโยชน์ของผู้อื่นในการเลือกการบริโภคด้วย แบบจำลองนั้นจะถูกเรียกว่า “แบบจำลองที่ไม่เห็นแก่ตัว (Problem of altruistic agent)” ซึ่งแบบจำลองแบบไม่เห็นแก่ตัวนี้จะถูกนำมาใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้โดยใช้มรดกเป็นตัวแปรเชื่อมโยงระหว่างรุ่นพ่อแม่และรุ่นลูก

อ้างอิงตามงานวิจัยของล่าสุดของ Cramer and Pestieau (2004, 2006) เกี่ยวกับแบบจำลองที่ไม่เห็นแก่ตัวสามารถสรุปได้ว่า ถ้าหากต้องการเข้าใจบทบาทของมรดกในระบบเศรษฐกิจแล้ว ต้องทำการศึกษาให้เข้าใจแรงจูงใจของการให้มรดก (Bequest motives) เสียก่อน ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวได้สรุป แรงจูงใจในการให้มรดก ว่าสามารถแบ่งได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบแรกเรียกว่า Pure Altruistic ซึ่งรุ่นพ่อแม่จะสนใจอรรถประโยชน์ของรุ่นลูกโดยนำเอาอรรถประโยชน์ของรุ่นลูกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของอรรถประโยชน์ของตนเอง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วรูปแบบ Pure altruism จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่เรียกว่า Ricardian equivalence กล่าวคือรุ่นพ่อแม่จะชดเชยความไม่สมบูรณ์ในการกระจายการจัดสรรทรัพยากรของรัฐบาล ด้วยการตัดสินใจให้มรดกเทียบเท่าผลต่างของความไม่สมบูรณ์นั้น (Matching bequest) งานวิจัยที่ใช้แบบจำลองรูปแบบนี้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1974 โดย Barro (1974) และยังคงถูกใช้มาจนถึงปัจจุบัน เช่นในงานวิจัยของ Cremer and Pestieau (2001) และ Laferrere and Wolff (2006) ซึ่งหลักการในการหาอรรถประโยชน์สูงสุดจากแบบจำลองรูปแบบนี้ มีแนวคิดใกล้เคียงกับการหาอรรถประโยชน์

สูงสุดจากการพิจารณาแบบจำลองอรรถประโยชน์แบบ Dynasty utility ในช่วงเวลาอนันต์ (Infinite-horizon frame work) ดังนั้นรูปแบบนี้จึงไม่เหมาะในการนำมาใช้สร้างแบบจำลองที่มีคนสองช่วงวัยอาศัยอยู่ร่วมกัน (Overlapping generation) เนื่องจากไม่สามารถแสดงเงื่อนไขตลาดแข่งขันสมบูรณ์ในแต่ละช่วงเวลาได้

รูปแบบที่สองในการให้มรดกคือ คือ Exchange-related motives หรือการให้ต่างตอบแทน (Reciprocity altruism) ซึ่งในรูปแบบนี้รุ่นลูกจะเลือกระดับของความใส่ใจต่อรุ่นพ่อแม่ (Level of attention) ซึ่งในทางกลับกันรุ่นพ่อแม่ก็จะตัดสินใจให้มรดก โดยคำนึงถึงระดับความใส่ใจของรุ่นลูกที่ตนเองได้รับ ดังนั้นในแบบจำลองการให้มรดกในรูปแบบนี้ โดยทั่วไปจะใช้ทฤษฎีเกม (Game theory) ในการพิจาณา โดยผู้เล่น (Player) มีสองกลุ่มคือรุ่นลูกและรุ่นพ่อแม่ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีฟังก์ชันของผลตอบแทน (Pay-off function) ขึ้นกับอรรถประโยชน์ที่ตนได้รับ งานวิจัยที่ใช้แบบจำลองรูปแบบนี้ได้ถูกเสนอแนะตั้งแต่ทศวรรษที่เจ็ดสิบ อาทิเช่น งานวิจัยของ Hammond (1975) และ Kurz (1978) และยังมีการใช้แบบจำลองรูปแบบนี้ในงานวิจัยต่อมา จนถึงปัจจุบัน อาทิเช่นงานวิจัยของ Bernheim (1985), Cox (1987), และ Bernheim and Severinov (2003) ซึ่งงานวิจัยทั้งหลายเหล่านี้ต่างใช้สมมุติฐานที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือรุ่นพ่อแม่จะใช้มรดกในการกำหนดพฤติกรรมของรุ่นลูกให้เป็นไปตามที่รุ่นพ่อแม่ต้องการ โดยที่รุ่นลูกแต่ละคนอาจจะได้รับมรดกที่แตกต่างกันตามระดับของความใส่ใจต่อรุ่นพ่อแม่

รูปแบบที่สาม ซึ่งจะนำมาใช้เป็นรูปแบบแรงจูงใจของการให้มรดกที่ใช้ในในงานวิจัยนี้คือรูปแบบที่เรียกว่า Joy of giving หรือ Warm glow ซึ่งรุ่นพ่อแม่จะได้รับอรรถประโยชน์โดยตรงจากการให้มรดก เนื่องจากมรดกถูกสมมุติว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการบริโภคในช่วงเวลาสุดท้าย (Bequest as last consumption) โดยในช่วงวัยชรา รุ่นพ่อแม่จะทำการเลือกสัดส่วน ระหว่างอรรถประโยชน์ที่ได้รับจากการบริโภคของตนเองโดยตรง และอรรถประโยชน์ที่ได้รับจากการให้มรดก ดังนั้นจำนวนของมรดกจะขึ้นกับรายได้ การออมและราคาของมรดกโดยไม่มีผลของการทดแทนกัน (Compensatory effect) ระหว่างการบริโภคของตนเองกับมรดก เนื่องจากในแบบจำลองรูปแบบนี้ ผู้บริโภคไม่ได้ถูกกำหนดให้ต้องรักษาระดับการบริโภคคงที่ (Smoothen consumption) ในทุกรุ่น ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งต่อการตัดสินใจของผู้ให้มรดกคือจำนวนหรืออัตราภาษีมรดกที่ผู้ให้ต้องรับภาระ ซึ่งถ้ามีการเก็บภาษีมรดกจากผู้ให้จะทำให้เกิดการบิดเบือนของการตัดสินใจในการให้มรดก ตัวอย่างของงานวิจัยที่ใช้รูปแบบของแบบจำลองนี้ได้แก่ Fischer (1992), Michel and Pestieau (2004), Bossmann, Kleiber and Walde (2007)

รูปแบบสุดท้ายคือการให้มรดกโดยไม่ตั้งใจ (Accidental bequest) หรืออาจเรียกรูปแบบนี้ว่าเป็นรูปแบบที่ไม่มีแรงจูงใจในการให้มรดก (No bequest motives) ซึ่งรูปแบบการให้มรดกโดยไม่ตั้งใจนี้ โดยทั่วไปสามารถใส่เข้ามาในแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ได้แต่จะเป็นตัวแปรที่กำหนดมาให้ (Exogenous variable) เท่านั้น เนื่องจากผู้บริโภคไม่สามารถทำการเลือกได้ นอกจากนี้มรดกที่เกิดจากการให้ในรูปแบบนี้จะเป็นอิสระจากระบบภาษีมรดก กล่าวคือไม่ว่าภาษีมรดกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม ก็จะไม่ส่งผลกระทบถึงจำนวนมรดกในรูปแบบนี้ ดังนั้นโดยทั่วไปในแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ จะไม่นำการให้มรดกในรูปแบบนี้มาพิจารณา และในงานวิจัยนี้ก็จะไม่นำการให้มรดกในรูปแบบนี้มาพิจารณา เช่นกัน

วรรณกรรมเกี่ยวกับระบบภาษีที่เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบภาษีที่เหมาะสมถูกเริ่มขึ้นโดย Ramsey (1927) ซึ่งมีข้อเสนอว่าระบบภาษีที่เหมาะสมนั้นควรเป็นสัดส่วนโดยตรงเทียบกับรายได้ (Proportionate tax to income) ไม่ใช่การจัดเก็บแบบเหมารวม (Lump-sum) ต่อมาในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แนวคิดของนักเศรษฐศาสตร์ซึ่งได้รับรางวัลโนเบล Mirrlees (1971) ได้ถูกเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยข้อเสนอแนะที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุด เกิดจากงานเขียนของ Diamond and Mirrlees (1971) ซึ่งเสนอว่าการกระจายจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม (Optimal redistribution) เกิดจากความสมดุลระหว่างความเท่าเทียมกันที่ดี (Equity improvements) และประสิทธิภาพในระบบเศรษฐกิจที่สูญเสียไป (Efficiency losses) จากการจัดเก็บภาษีที่มากขึ้น ซึ่งเป็นที่มาของแนวคิดการยอมรับความบิดเบือนเนื่องจากการเก็บภาษี (Distortionary taxes) ซึ่งคล้ายคลึงกับแนวคิดของ Ramsey (1927) ในเรื่องของสัดส่วนภาษีต่อรายได้ (Proportional tax) ทั้งนี้เพื่อที่จะนำรายได้จากการเก็บภาษีไปใช้ในการลดช่องว่างของการกระจายรายได้นั่นเอง

แนวคิดที่สำคัญต่อมาถูกนำเสนอโดย Eaton and Rosen (1980) ซึ่งได้พัฒนาแบบจำลองเพื่อศึกษาความไม่แน่นอนเชิงพลวัต (Dynamic uncertainty) และเสนอแนะว่าไม่ว่าจะเป็นความไม่แน่นอนเชิงพลวัต หรือความไม่เท่าเทียมกัน (Inequality) อย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เพียงพอที่จะทำให้ระบบภาษีที่เหมาะสมมีค่าเป็นบวก (Positive optimal tax rate) ซึ่งแนวคิดนี้ได้ถูกนำมาใช้เป็นสมมุติฐานในแบบจำลองของงานวิจัยนี้ ซึ่งกำหนดให้ระบบภาษีที่เหมาะสมมีค่าเป็นบวกทั้งภาษีเงินได้และภาษีมรดก

นอกจากนี้ Chamley (1981, 1986, 1992) ได้ทำการศึกษา ถึงระดับภาษีเงินได้จากการลงทุนที่เหมาะสม (Optimal capital income taxation) และสรุปว่าระดับภาษีเงินได้จากการ

ลงทุนที่เหมาะสมควรมีค่าเป็นศูนย์ ซึ่งส่งผลให้แบบจำลองที่เกิดขึ้นภายหลังส่วนใหญ่ จะไม่นำภาษีเงินได้จากการลงทุน (Capital income taxation) มาพิจารณา รวมถึงในแบบจำลองของงานวิจัยนี้ เช่นกัน

แนวคิดสุดท้ายที่เกี่ยวข้อง แต่เป็นแนวคิดที่สำคัญที่สุดแนวคิดหนึ่งในเรื่องระบบภาษีที่เหมาะสมและถูกนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยนี้เช่นกันคือแนวคิดของ Turnovsky (1996, 2000) ซึ่งเสนอไว้ว่าระบบภาษีที่เหมาะสม (Optimal taxation) จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อการตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภคในแบบจำลองของระบบเศรษฐกิจแบบกระจายอำนาจ (Decentralized equilibrium) สามารถเทียบเคียงได้กับการตัดสินใจของผู้วางแผนทางสังคม (Social planner) ของระบบเศรษฐกิจแบบรวมศูนย์ (Centralized equilibrium) ซึ่งได้มาจากการหาสวัสดิการสังคมสูงสุด (Social welfare maximization) ดังนั้นระบบภาษีที่เหมาะสมสามารถพิจารณาได้โดยการจับคู่ความสัมพันธ์จากเงื่อนไขจำเป็นลำดับที่หนึ่ง (First order condition) ในรูปของ อัตราการทดแทนส่วนเพิ่ม (Marginal rate of substitution - MRS) ระหว่างระบบเศรษฐกิจแบบกระจายอำนาจ (Decentralized equilibrium หรือ 2nd Best) และระบบเศรษฐกิจแบบรวมศูนย์ (Centralized equilibrium หรือ 1st Best Pareto optimal)